

11. Розуменко В.О. Непал, або Подорож в Гімалаї: подорожні нариси. К. : Вид. центр «Просвіта», 2003. 184 с.
12. Фезер Т. Сокровища человечества. Памятники истории, культуры и природные заповедники под охраной ЮНЕСКО. М. : БММ АО, 1997. 263 с.
13. Ханжуй Ли, Линьюй Фэн, Вэйминь Ши. Китай. Знакомство с древней культурой. М. : Вече, 2004. 208 с.
14. Холл Э. Счастье по Аристотелю. Как античная философия может изменить вашу жизнь. М. : Альпина нонфикшн, 2019. 298 с.
15. Чиксентмихайи М. Поток: Психология оптимального переживания. Изд-ство: Альпіна Україна, 2020. 461 с.
16. Шваб К. Четвертая промышленная революция. М. : Изд-во «Эксмо», 2017. 208 с.
17. Шварцбах М. Великие памятники природы (Известные места геологических исследований). М. : Изд-во «Мир», 1973. 336 с.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ РОЗВИТКУ ГАСТРОТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Заставецька Л. Б.

*доктор географічних наук, професор
кафедри географії та методики її навчання
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

Заставецький Т. Б.

*кандидат географічних наук, доцент
кафедри географії України і туризму
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

Ідіятов Б.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри географії та методики її навчання
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

Порівняно із іншими країнами світу, Україна має унікальні умови, можливості та потенціал для розвитку гастрономічного туризму. Серед великої кількості важливих факторів, які сприяють формуванню різноманітних напрямів гастрономічного туризму та їх активного розвитку в Україні можна виділити декілька основних:

- історичні аспекти;
- культурні особливості;
- природно-географічні чинники;
- суспільні чинники.

Історичний аспект виявляється у тому, що українська національна кухня належить до числа давніх європейських кухонь та є автентичним культурним надбанням нашої країни. Вона створювалася впродовж багатьох століть і, таким чином, відбиває певні історичні аспекти розвитку українського народу, а також звичаї і традиції, які йому притаманні. Знайомство туристів із національними стравами української кухні допоможе їм глибше пізнати особливості світогляду та менталітету нашого народу.

Культурні особливості формування гастрономічного туризму розкриваються в тому, що окрім загальноновизнаних національних страв, якими славиться наша країна у світі і znana серед іноземних туристів (наприклад: борщ, вареники), кожен регіон України демонструє свою культурну і гастрономічну самобутність. А арсенал страв регіональної кухні задовольнить потреби найбільш вибагливих споживачів гостротуристичного продукту. Тут варто додати також, що на території України проживає більше 100 етносів, кожен з яких має свою унікальну культуру та традиції, в тому числі й кулінарні культурні надбання. Таке різноманіття гастрономічних проявів лише посилює інтерес з боку вітчизняних туристів, які прагнуть пізнати глибину рідної культури, а також іноземців, для яких це може стати справжнім відкриттям українського культурного феномену.

Сучасні етнографічні дослідження дозволити встановити, що перелік автентичних страв української кухні налічує понад 5 тис. оригінальних рецептів страв. Деякі з них стали символами українського національного кулінарного мистецтва. Наприклад, борщ – найпоширеніша і найулюбленіша страва українського народу, яка у 2022 році увійшла в Список культурних продуктів нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. Для світу сьогодні борщ така ж сама впізнана страва, що асоціюється з українською культурою та Україною, як піцца – з Італією, суши – з Японією, круасани – з Францією. Кожен регіон України славиться своїм рецептом борщу, а всього різновидів цієї страви існує понад 50. Для приготування борщу використовують більше 20 видів продуктів, що зумовлює багатство смаку продукту та дозволяє виділити смаковий колорит того чи іншого регіону.

Природно-географічні фактори розкриваються через призму різноманіття та багатство природних умов та ресурсів України, а також їх вдале поєднання у всіх регіонах країни. Цей важливий аспект дозволяє розвивати на території країни різні види сільського господарства та харчової промисловості.

Клімат на території України – помірно-континентальний, впродовж року на більшості території переважають комфортні погодні умови. Це, у поєднанні із родючими ґрунтами (в Україні знаходиться п'ята частина всіх чорноземів світу), дозволяє вирощувати широкий спектр сільськогосподарських культур, зокрема: зернові культури (жито, пшеницю, гречку, просто і т. д.), зернобобові (горох, квасоля, соя і т. д.), овочеві культури (картопля, морква, буряк, капуста, помідори і т. д.), баштанові культури (гарбуз, кабачок, патисон, кавун і т. д.), плодово-ягідні культури (яблука, груші, сливи, полуниця, смородина і т. д.).

Різнманіття форм рельєфу, сприятливі кліматичні умови, наявність потужної кормової бази позитивно впливають і на розвиток різних видів тваринництва, зокрема: скотарства, свинарства, птахівництва, кролівництва. У багатьох регіонах

України, особливо на Поліссі, в останні роки активно розвивається бджолярство. У гірських регіонах Карпат поширене вівчарство, продукція якого стає все більш популярною під час гастрономічних подорожей (бринза тощо). Варто також зазначити, що гірські регіони Українських Карпат сприятливі для розвитку ягідництва, грибництва, виноградарства; у степових південних регіонах вирощують баштанні та садові культури, виноград, соняшник; у центральних регіонах більш розвинене овочівництво.

На території України зосереджена потужна річкова система, існує велика кількість прісноводних озер, ставків. Це, а також вихід України до Чорного та Азовського морів, сприяє розвитку рибальства. У водоймах країни налічується понад 180 видів риби. Річковий та морський вилов риби в Україні має промисловий характер і забезпечує у великій мірі потреби ринку рибної продукції.

Потужний сировинний потенціал дозволяє розвивати на території України підприємства з виробництва харчової продукції. Харчова промисловість України налічує понад 40 галузей, які представлені понад 2 тис. підприємств (на початок 2022 року). Потужність підприємств харчової промисловості нашої країни становить бл. 20% від загального обсягу промисловості. Відвідування підприємств харчової промисловості є одним із важливих напрямків гастрономічного туризму.

Серед *суспільних факторів*, який мають важливий вплив на розвиток гастрономічного туризму в Україні варто зазначити:

- формування потужної освітньої бази в країні;
- створення суспільних організацій та інституцій, які мають на меті розвиток та популяризацію гастрономічного туризму в нашій країні.
- розвиток туристичної та соціальної інфраструктури для потреб гастрономічного туризму;
- суспільний запит на гастрономічні події, фестивалі.

Отже, загалом можна стверджувати, що в Україні є великий потенціал для розвитку гастрономічного туризму. Він сформований сприятливими природними умовами та ресурсами, суспільними та історичними чинниками, особливостями формування української культури впродовж багатьох століть.

В Україні наявна розвинена туристична інфраструктура для розвитку гастрономічного туризму - ресторани національної кухні та інші заклади харчування, кулінарні події та фестивалі, відповідні музеї і пам'ятки та велика кількість підприємств харчової промисловості. В довоєнний період щорічно інтерес до гастрономічного туризму зростав як у вітчизняного споживача туристичних послуг, так і в іноземних туристів. Даний вид туристичної діяльності має великий потенціал розвитку в Україні у повоєнний час.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Басюк Д. І. Інноваційний розвиток гастрономічного туризму в Україні. Наукові праці НУХТ. 2012. № 45. С.128-132
- 2.Корнілова В. В. Сучасні тенденції розвитку гастрономічного туризму. Ефективна економіка. 2018. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/37.pdf.

- 3.Рубіш М. А. Гастрономічний туризм як засіб активізації туристичних дестинацій. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»: збірник наукових праць. гол. ред. Т. В. Черничко. Мукачево: МДУ, 2020. Випуск 1(13). С. 61-66.
- 4.Фесенко Г. О. Гастротуризм як актуальний тренд сучасного розвитку сфери туризму в Україні. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2021/202.pdf

ВИДОВА РІЗНОМАНІТНІСТЬ МУЗЕЇВ УКРАЇНИ ТА ЇХ КОЛЕКЦІЙ

Калько А. Д.

*доктор географічних наук, професор,
професор кафедри туризму та ресторанної справи
Національного університету водного господарства та природокористування*

Шкіринець В. М.

*викладач кафедри географії і туризму
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

Сьогодні в Україні налічується 2570 державних музеїв. Певну матрицю української державності складають численні артефакти з колекцій музеїв України – близько 12,5 млн експонатів. Слід також усвідомити, що сьогоднішні музейні заклади є не тільки центрами збереження та популяризації історико-культурної спадщини, але й візитними картками країни, це – загальносвітова тенденція. [1].

Вчений М. Правда також розрізняє музеї за профілями (за різними напрямками діяльності) і музеї вузького профілю (наприклад, археологічні). Відповідно до конфігураційного файлу визначаються відповідні завдання та їх колекції [2, с. 20]. Профілюючи види музеїв, детально ознайомимося з кожним із них.

Музей історії. Фінансування цих музеїв здійснюється разом з історичними пам'ятками, які ілюструють важливі події в житті краю, з урахуванням діяльності відомих особистостей. Важливим видом історичних музеїв є військово-історичні музеї (музей бойової слави, центром якого є героїчне життя, індивідуальні та колективні подвиги в боротьбі за незалежність Батьківщини), історії села (збагачені відомостями про подвиги земляків). Участь жителів області та історія школи (відображає історію заснування розвитку, сучасне обличчя навчального закладу, фонди якого представлені сувенірною продукцією, історичними пам'ятками, матеріалами для листування, військовою технікою, нагородами тощо).

Іншим різновидом історичних музеїв є археологічні музеї, в яких зібрані речові рештки давньої історії краю [3, 4]. На думку А. Дульської, Г. Сеньківської, музеї такого типу часто трансформуються в історико-краєзнавчі музеї, які є творчими лабораторіями для науково-педагогічної обробки зібраного матеріалу, що нині здійснюється кризь призму використання мультимедійних засобів. [5].